

بسمه تعالی

تغییرات ارزش دلاری تجارت خارجی (کالایی) کشور
بر اساس آمار منتشره گمرک جمهوری اسلامی ایران در بخش‌های مختلف اقتصادی
(کشاورزی و شکار و جنگلداری، شیلات، استخراج معدن و صنعت) به جز نفت، گاز
(گاز طبیعی و میعانات گازی) و تجارت چمدانی
سه ماهه اول ۱۳۹۷

مقدمه

تجارت خارجی دربرگیرنده صادرات و واردات کالا و خدمات است. در خصوص تجارت کالایی، بخش عمده آمار مربوط به آن، توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران منتشر می‌شود. آمار تجارت سایر کالاها که عمدتاً مربوط به تجارت نفت خام و فرآورده‌های نفتی، تجارت برق و گاز و برخی قطعات و ماشین‌آلات هواپیما و کشتی می‌باشد، توسط سازمان‌های متبوع (شرکت ملی نفت، وزارت نیرو، شرکت ملی گاز و شرکت‌های هواپیمایی و کشتیرانی) تهیه می‌شود.

این گزارش بر اساس آمار تجارت کالایی منتشر شده توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران (به جز میعانات گازی "کد ۲۷۰۹") و در قالب طبقه‌بندی‌های بین‌المللی، مشتمل بر طبقه‌بندی رشته فعالیت‌های اقتصادی ISICrev ۳,۱ و ISICrev ۴، طبقه‌بندی محصولات CPCrev ۱,۱ و CPCREV ۲ و طبقه‌بندی بر اساس رده‌های عمده اقتصادی BEC^۱ تهیه شده است. طبقه‌بندی بر اساس رده‌های عمده اقتصادی (BEC)، یک نوع طبقه‌بندی بین‌المللی محصول است که هدف اصلی آن تهیه مجموعه‌ای از رده‌های عمده محصولات برای تجزیه و تحلیل آمارهای تجارت است. این رده‌ها شامل «معدن و انرژی»، «ساختمان و مسکن»، «نساجی و کفش»، «اطلاعات و ارتباطات»، «بهداشت و آموزش»، «سوخت‌ها و روان‌کننده‌ها» و «تجهیزات حمل و نقل» می‌باشد (شکل ۱).

همچنین برای اولین بار واردات از منظر مصرف نهایی^۲، مصرف واسطه^۳ و تشکیل سرمایه^۴ نیز محاسبه شده است تا ابعاد جدیدی از ترکیب واردات در معرض اطلاع عموم قرار گیرد. بر اساس این محاسبات می‌توان نتیجه گرفت که چند درصد از واردات، مجدداً در پروسه تولید قرار می‌گیرد و باعث ایجاد ارزش افزوده می‌شود^۵.

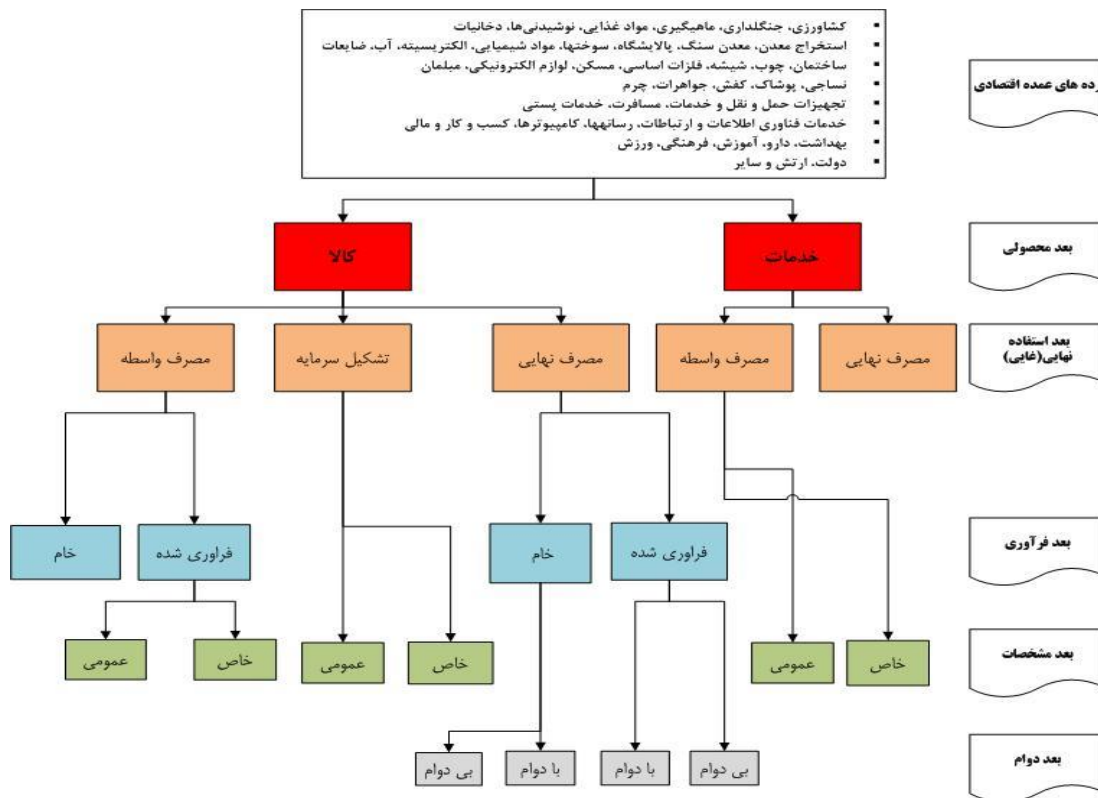
^۱ طبقه‌بندی بر حسب رده‌های عمده اقتصادی-۱۳۹۶، BEC

^۲ Final consumption

^۳ Intermediate consumption

^۴ Capital formation

^۵ -منظور از "مصرف نهایی" آن قسمتی است که به طور مستقیم توسط مصرف‌کننده نهایی، مصرف شده و در پروسه تولید قرار نمی‌گیرد و "مصرف واسطه" و "تشکیل سرمایه" شامل اقلامی هستند که به طور مجدد در پروسه تولید قرار می‌گیرند.

شکل ۱ - مشخصات نسخه پنجم BEC

لازم به ذکر است طبقه‌بندی انجام شده درخصوص رشته فعالیت‌های اقتصادی در این گزارش، منعکس‌کننده رشته فعالیت صادرکننده یا واردکننده نیست، بلکه در خصوص واردات، بیانگر رشته فعالیت تولیدکننده خارجی و در خصوص صادرات، بیانگر رشته فعالیت تولیدکننده داخلی است.

محتوای گزارش آماری در قالب فایل اکسل مشتمل بر موارد به شرح ذیل می باشد که در وبسایت مرکز آمار به نشانی amar.org.ir صفحه مربوط به [داده ها و اطلاعات آماری](#) بخش [بازرگانی و کسب و کار](#) در دسترس عموم قرار گرفته است.

صادرات و واردات بر حسب کدهای دورقمی HS

صادرات و واردات بر حسب کدهای دورقمی ۳،۱ ISIC

صادرات و واردات بر حسب کدهای دورقمی ۴ ISIC

صادرات و واردات بر حسب کدهای دورقمی ۱ CPC

صادرات و واردات بر حسب کدهای دورقمی ۲ CPC

صادرات و واردات بر حسب کدهای ۴رقمی ۳،۱ ISIC

صادرات و واردات بر حسب کدهای ۴رقمی ۴ ISIC

صادرات و واردات بر حسب کدهای ۴ رقمی ۱ CPC

صادرات و واردات بر حسب کدهای ۴ رقمی ۲ CPC

صادرات و واردات بر حسب کدهای ۳ رقمی BEC

صادرات و واردات برای مصرف واسطه بر حسب کدهای دورقمی HS

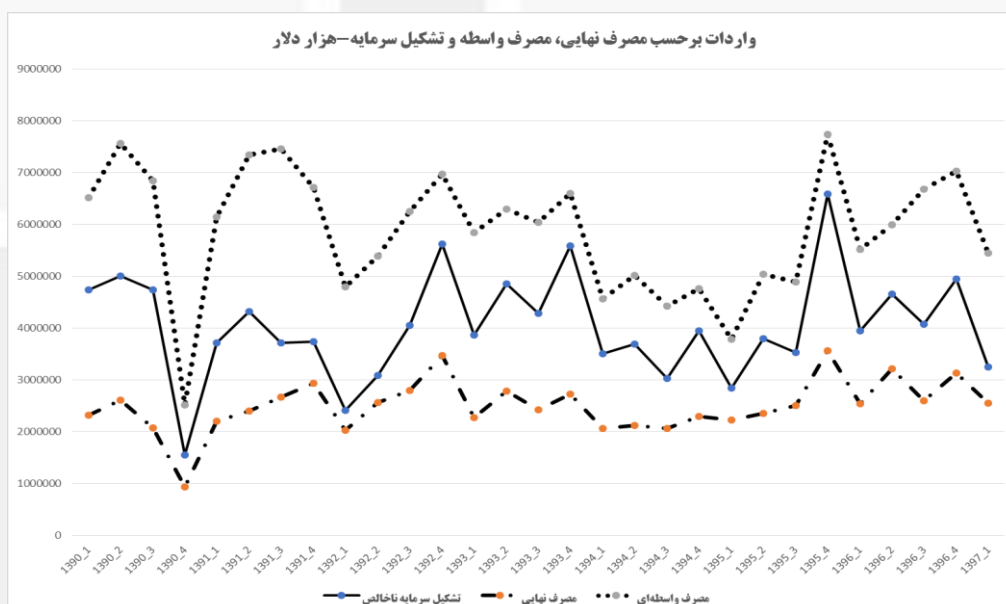
صادرات و واردات برای مصرف نهایی بر حسب کدهای دورقمی HS

صادرات و واردات برای تشکیل سرمایه بر حسب کدهای دورقمی HS

تحلیل تجارت خارجی

۱- تجارت برحسب نوع استفاده (مصرف نهایی، مصرف واسطه و تشکیل سرمایه)

همانطور که در نمودار ۱ مشخص است به ترتیب واردات واسطه‌ای، سرمایه‌ای و مصرف نهایی بیشترین سهم از کل واردات را داشته‌اند. آنچه که مسلم است واردات واسطه‌ای و سرمایه که نقش بسیار تعیین کننده در ارزش افزوده دارند در ماه‌های اخیر با افت شدید مواجه شده است. از طرف دیگر از سال ۱۳۹۰ تا کنون به طور متوسط نزدیک به ۸۰ درصد واردات به صورت واسطه‌ای و سرمایه‌ای بوده است درحالیکه مصرف نهایی فقط ۲۰ درصد از واردات را به خود اختصاص داده است.

نمودار ۱- واردات برحسب نوع مصرف کالاهای خارجی

۲- تجارت در بخش‌های عمده اقتصادی

۲-۱ بخش کشاورزی و شکار و جنگلداری

ارزش دلاری صادرات محصولات این بخش در فصل بهار ۱۳۹۷ نسبت به فصل مشابه سال قبل از رشد مثبت ۲۶,۸۴ درصدی برخوردار است. همچنین در صد تغییرات آن نسبت به فصل گذشته (فصل زمستان ۱۳۹۶)، منفی ۲۴,۲۹ می‌باشد.

ارزش دلاری واردات محصولات از این بخش در فصل بهار ۱۳۹۷ نسبت به فصل مشابه سال قبل از رشد مثبت ۶,۹۳ درصدی برخوردار است. همچنین در صد تغییرات آن نسبت به فصل گذشته (فصل زمستان ۱۳۹۶)، مثبت ۷,۵۳ می‌باشد.

۲-۲ بخش شیلات

ارزش دلاری صادرات محصولات این بخش در فصل بهار ۱۳۹۷ نسبت به فصل مشابه سال قبل از رشد مثبت ۴۷,۴۸ درصدی برخوردار است. همچنین در صد تغییرات آن نسبت به فصل گذشته (فصل زمستان ۱۳۹۶)، منفی ۱۳,۴۹ می باشد.

ارزش دلاری واردات محصولات از این بخش در فصل بهار ۱۳۹۷ نسبت به فصل مشابه سال قبل از رشد مثبت ۴۶,۹۹ درصدی برخوردار است. همچنین در صد تغییرات آن نسبت به فصل گذشته (فصل زمستان ۱۳۹۶)، منفی ۱۰,۴۳ می باشد.

۲-۳ بخش استخراج معدن

ارزش دلاری صادرات محصولات این بخش در فصل بهار ۱۳۹۷ نسبت به فصل مشابه سال قبل از رشد مثبت ۶,۲۳ درصدی برخوردار است. همچنین در صد تغییرات آن نسبت به فصل گذشته (فصل زمستان ۱۳۹۶)، منفی ۴۶,۱۶ می باشد.

ارزش دلاری واردات محصولات از این بخش در فصل بهار ۱۳۹۷ نسبت به فصل مشابه سال قبل از رشد مثبت ۳۶,۱۲ درصدی برخوردار است. همچنین در صد تغییرات آن نسبت به فصل گذشته (فصل زمستان ۱۳۹۶)، منفی ۱۳,۱۲ می باشد.

۲-۴ بخش صنعت

ارزش دلاری صادرات محصولات این بخش در فصل بهار ۱۳۹۷ نسبت به فصل مشابه سال قبل از رشد مثبت ۱۸,۵۳ درصدی برخوردار است. همچنین در صد تغییرات آن نسبت به فصل گذشته (فصل زمستان ۱۳۹۶)، منفی ۶,۳۸ می باشد.

ارزش دلاری واردات محصولات از این بخش در فصل بهار ۱۳۹۷ نسبت به فصل مشابه سال قبل از رشد منفی ۸,۷۹ درصدی برخوردار است. همچنین در صد تغییرات آن نسبت به فصل گذشته (فصل زمستان ۱۳۹۶)، منفی ۳۰,۰۸ می باشد.

جدول درصد تغییرات ارزش دلاری تجارت خارجی کشور در بهار ۱۳۹۷ (ارقام درصد)

واردات بهار ۱۳۹۷		صادرات بهار ۱۳۹۷		صادرات/واردات بخش های عمده اقتصادی
درصد تغییرات نسبت به فصل قبلی (درصد)	درصد تغییرات نسبت به فصل مشابه سال قبل (درصد)	درصد تغییرات نسبت به فصل قبلی (درصد)	درصد تغییرات نسبت به فصل مشابه سال قبل (درصد)	
۷,۵۳	۶,۹۳	-۲۴,۲۹	۲۶,۸۴	کشاورزی و شکار و جنگلداری
-۱۰,۴۳	۴۶,۹۹	-۱۳,۴۹	۴۷,۴۸	شیلات
-۱۳,۱۲	۳۶,۱۲	-۴۶,۱۶	۶,۲۳	استخراج معدن
-۳۰,۰۸	-۸,۷۹	-۶,۳۸	۱۸,۵۳	صنعت

منابع و ماخذ

طبقه بندی بر حسب رده های عمده اقتصادی-BEC. (۱۳۹۶). (ا. عباسی، مترجم) تهران، تهران، ایران: مرکز آمار ایران.
گزارش صادرات و واردات گمرکی (سالهای ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۷)

مرکز آمار ایران